

Col·lecció: Azimut - 107

VOLTA AL PARC D'AIGÜESTORTES EN BTT

***Un recorregut
pels Pedals de Foc®***

RAFAEL VALLBONA

Cossetània
EDICIONS

Primera edició: gener de 2009

Edita: Cossetània Edicions
C/ de la Violeta, 6 - 43800 VALLS
Tel. 977 60 25 91
Fax 977 61 43 57
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Fotografia de la portada: XXXXXXX

© del text i de les fotografies: Manel Figuera
© de l'edició: Cossetània Edicions

Disseny i composició: Imatge 9, SL

Impressió: NG - Nivell Gràfic

ISBN: 978-84-9791-440-6

Dipòsit legal: B-33.908-2007

ÍNDIX

Introducció.....	9
La ruta	10
Conèixer el territori.....	20
Etapa 1: Refugi de Conangles - Iran	33
Un enllaç complicat	34
Davallant la Noguera	35
Per camins d'aigua de Boí	37
Protegits per Sant Climent	39
Enllaç Vielha-Refugi de Conangles	40
Itinerari	42
Etapa 2: Iran - Espui	45
Un reguitzell de pobles perduts	46
L'aristocràcia ribagorçana	47
Cap a la vall de Manyanet.....	49
Un coll que es porta l'oli.....	50
Un record per la Vall Fosca.....	51
Itinerari	52
Etapa 3: Espui - Son.....	55
Una etapa de soledat i alçada.....	56
Cap al sostre del viatge	58
Prediccions meteorològiques.....	61
Gent de la muntanya	61
Itinerari	64
Etapa 4: Son - Montgarri	65
Un mar d'avets	66
El so del silenci.....	69
Remuntant la Noguera	69
Boscós i prats.....	71
Itinerari	74
Etapa 5: Montgarri - Vielha.....	75
La darrera pujada	76
Buscant el fons de la Vall	78
Itinerari	82
Informacions d'utilitat i equipatge.....	83

LA RUTA

En bicicleta entre muntanyes

Quan, a finals de 1999, amb en Llorenç Pros vam decidir fer un viatge en bicicleta de punta a cap dels Pirineus ascendint els ports mítics del Tour de França, sols i sense cap assistència, poc ens pensàvem que la nostra afició al ciclisme encetava una dimensió que, amb el temps, esdevindria part de la nostra pròpia epopeia humana. Evidentment que hi ha molta gent que fa viatges d'aquesta mena, i de molt més agosarats també, però, com en totes les coses, el que més ens importa és trobar-li la dimensió homèrica perquè el viatge tingui sentit en si mateix, independentment del lloc on s'arriba.

D'aquesta manera, doncs, des de l'estiu del 2000, viatjar en bicicleta es va convertir per a tots dos en una experiència vital que, a còpia de repetir-la, sempre era diferent i única. Aprendre, conèixer i enriquir-se a cada pedalada, a cada paisatge descobert i a cada dificultat superada va donar sentit a viatges a través dels Pirineus, els Alps, les Dolomites, la Manxa o el desert del Sàhara. D'alguns d'aquests viatges n'hem deixat constància en llibres on, a banda del relat literari de l'experiència, hi hem incorporat un complet llibre de ruta perquè tothom qui hagi quedat seduït pel relat pugui fer el mateix que havíem fet nosaltres. *De Donostia a Portbou* (Proa), *De Niça a Ginebra* (Proa) i *Volta a les Dolomites i els Alps italians* (Cossetània) són el llegat èpic de les nostres aventures personals i compartibles amb el lector i amb el ciclista que ho desitgi.

La idea de recórrer en bicicleta de muntanya el perímetre del Parc Natural d'Aigüestortes amb el programa Pedals de Foc va sorgir de la mateixa necessitat de què havien nascut els altres viatges: abocar-nos a una aventura personal i esportiva que ens permetés descobrir, des del propi esforç per superar les dificultats naturals, una de les zones més espectacularment belles i inhòspites dels Pirineus. I us asseguro que el resultat no va decebre en absolut el supòsit inicial. Volant per damunt de colls a més de 2.000 metres i lliscant entre valls obagues i indòmites, els nostres pensaments van portar les rodes de les nostres bicicletes exactament cap al territori que anhelàvem: l'experiència, l'afany de superació, la immersió en el territori i algunes sensacions d'aquelles que omplen la ment i revifen els sentiments més deixondits, com ara la soledat entre el silenci de les muntanyes, l'assossec de trobar refugi en plena tempesta o el plaer d'arribar dalt d'un coll i pensar només en seguir pujant, tal i com diu el proverbi budista.

El Parc d'Aigüestortes

La volta al Parc d'Aigüestortes en BTT és una ruta que ronda de manera perimetral el Parc Nacional d'Aigüestortes i Llac de Sant Maurici tot travessant les comarques de la Vall d'Aran, l'Alta Ribagorça, el Pallars Jussà i el Pallars Sobirà.

El parc és un dels dotze de l'Estat espanyol que té la categoria de Parc Nacional i l'únic que hi ha a Catalunya. Es va crear el 21 d'octubre de 1955. Ja l'any 1932, el Pla Macià va contemplar la creació del Parc Nacional de l'Alt Pirineu. Però la guerra va retardar el projecte, que va ser recuperat posteriorment per la dictadura, que el va crear amb una extensió inicial de 9.851 hectàrees. Amb l'aprovació de l'Estatut de Catalunya, la Generalitat va obtenir competències en la gestió i legislació dels Parcs Naturals. El 30 de març de 1988 es va reclassificar i es va promoure una ampliació per regular les explotacions tradicionals. L'any 1990 es van modificar els límits de la zona perifèrica, la composició del Patronat de gestió del Parc i les activitats d'explotació permeses. I finalment, el 1996, es va aprovar una nova ampliació fins a les actuals 14.119 hectàrees de superfície.

El Parc Nacional d'Aigüestortes i Llac de Sant Maurici està situat a la part central de la serralada pirinenca a cavall de les comarques abans esmentades. El nucli central del parc està en els termes municipals de Vall de Boí i Espot.

Gran part del seu territori se situa per sobre dels 1.000 metres, amb pics que superen els 3.000 metres d'alçada. El nucli del parc està format per dues valls: a l'oest la vall del riu Sant Nicolau amb els característics prats i meandres d'on prové el nom

Ascensió al coll de Bas

d'Aigüestortes; i a l'est la vall del riu Escrita amb l'Estany de Sant Maurici. Arreu ha força llacs d'origen glacial quaternari.

Tot el terreny del parc és d'un gran valor biològic. Els grans desnivells que té generen diferents ecosistemes propis de cada tipus de territori: prats, conreus i boscos caducifolis a les zones baixes, boscos perennes a les mitjanes, i prats i rocalls muntanyosos a les cotes altes. La dificultat d'accedir-hi ha preservat la flora i la fauna en força bon estat. Malgrat això, el parc és explotat per la ramaderia, el turisme i les centrals hidroelèctriques, que deixen la lògica petjada humana.

La superfície protegida en major o menor grau té més de 40.000 hectàrees, dividides en dues zones, la zona interna i la perifèrica. La zona interna és el propi parc i té 14.119 hectàrees. Les 26.733 hectàrees de la zona perifèrica envolten el parc i estan destinades a protegir-lo de l'activitat humana.

La zona interna es troba íntegrament als municipis de Vall de Boí i Espot. Al vessant de Boí hi ha la vall del riu de Sant Nicolau i la capçalera de la vall del riu Noguera de Tor. Entre els estanys Llong i Liebreta, el riu de Sant Nicolau forma uns meandres de sediments dipositats sobre antics llacs glacials. Al vessant d'Espot hi ha el riu Escrita i l'estany de Sant Maurici. Les aigües del llac, convenientment elevades, s'aprofiten per a la producció d'electricitat. El llac es troba sota els imponents Encantats. El conjunt format per l'estany de Sant Maurici i els Encantats és una de les estampes característiques del Parc.

La zona perifèrica, per on transcorre bona part de la nostra ruta ciclista, inclou els municipis de Vielha e Mijaran i Vilamòs a la Vall d'Aran; de Vilaller i Vall de Boí a l'Alta Ribagorça; la Torre de Cabdella al Pallars Jussà; i Espot, Alt Àneu, Esterri d'Àneu, la Guingueta d'Àneu i Sort al Pallars Sobirà. A la zona perifèrica hi ha indrets de gran bellesa i valor naturalístic, com el bosc de la Mata de València, les valls de Gerber i Cabanes, el circ de Colomers, els circs de Tord i de Saboredó, la ribera de Valarties, els estanys de Cabdella, el pic de Montardo i molts d'altres.

El poblament humà de l'Alt Pirineu es va anar produint a mida que reculava l'última glaciació. Dintre dels límits del Parc no s'hi va establir mai cap poblament estable. Però durant el segle XIX i començament del XX la pressió humana sobre el Parc va ser màxima, per la constant explotació forestal i hidroelèctrica. Tot i això, la zona no va poder evitar la despoblació general que ha patit el Pirineu durant la segona meitat del segle XX. Avui dia, però, el turisme i les segones residències són la principal amenaça de la perifèria del Parc, tot i que no es pot oblidar que és una font de riquesa per als habitants de la zona i que ha aconseguit, com a mínim, fixar un cert nombre de població estable al territori i, en algun municipi, fins i tot augmentar-la.

Fitxa tècnica de la volta

Etales: 5.

Comarques: Vall d'Aran, Alta Ribagorça, Pallars Jussà i Pallars Sobirà.

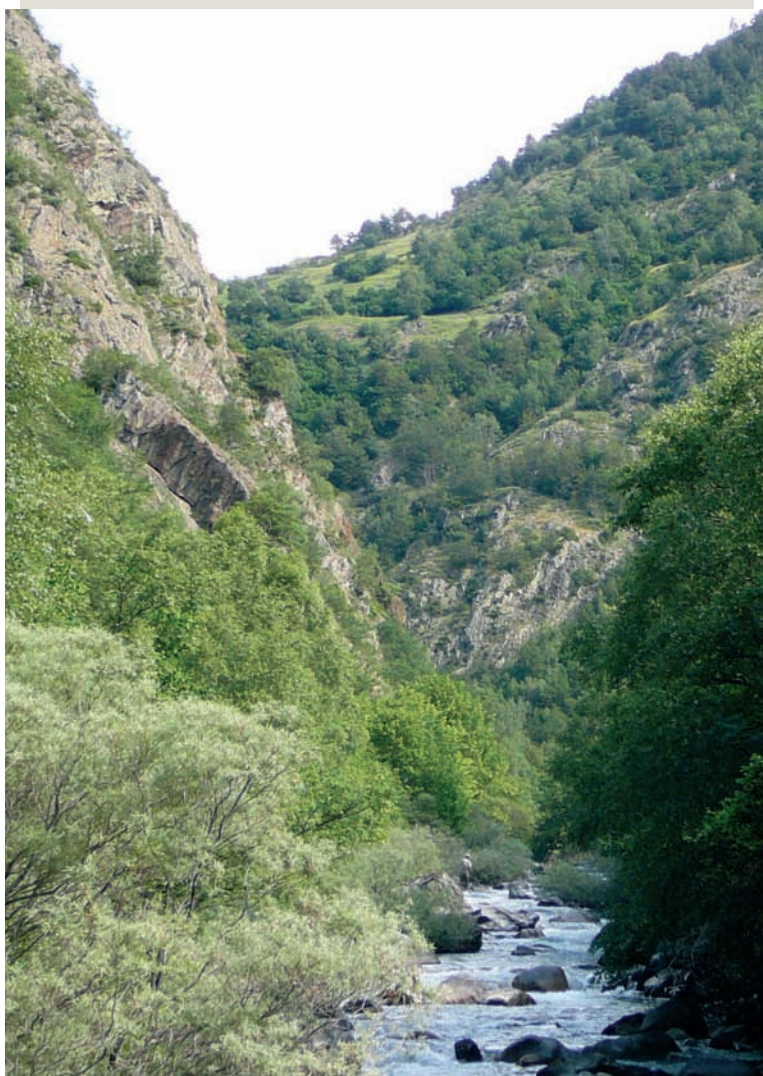
Distància total: 218,42 km.

Desnivell acumulat de pujada: 5.480 m.

Desnivell acumulat de baixada: 6.131 m.

Durada aproximada de la travessa: 26 h 30' - 31 hores.

Colls ascendits: 13.

Riu de Manyanet

Els Pedals de Foc

El recorregut de la ruta per la perifèria del Parc d'Aigüestortes passa sempre per camins i vies obertes a la lliure circulació, o sigui que no és imprescindible inscriure's enlloc per realitzar-la, i es pot fer per lliure aturant-se allà on a un li convingui sempre i quan hi hagi lloc per fer-hi nit, o si prèviament s'ha fet la reserva. A l'apartat de contactes d'aquest llibre trobareu els telèfons i les adreces dels hostals, les cases rurals i els llocs on poder pernactar.

Ara bé, hi ha la possibilitat molt recomanable de fer-la inscrivint-se al programa Pedals de Foc i que podeu conèixer trucant al telèfon 973 64 36 22 o bé visitant la web www.pedalsdefoc.com. Previ disseny de les etapes segons la vostra agenda i estat de forma, des de l'oficina de Pedals, la mateixa que gestiona la travessa a peu pels refugis del Parc anomenada Carros de Foc, us facilitaran un mapa, un completíssim i ben elaborat llibre de ruta i s'encarregaran de reservar-vos llit i taula, de travessar-vos el túnel de Vielha en taxi a vosaltres i la bici, d'acudir en el vostre auxili si us cal i, el que pot ser molt important, de traslladar-vos la bossa amb la roba de recanvi i els utensilis que porteu al final de cadascuna de les etapes que realitzeu. Més comoditat i seguretat impossible, i tot plegat per un preu raonable. A més, en acabar, us lliuraran un mallot commemoratiu de la vostra aventura (i que no es pot comprar enlloc), un parell de mitjons ciclistes i una motxilleta amb el logotip de la ruta. Això sí, a canvi heu de mostrar que disposeu de tots els timbres dels diversos controls de pas que hi ha establerts al llarg de la ruta.

L'empresa que gestiona el programa, en col·laboració amb la botiga Probike, organitza cada primavera un raid competitiu anomenat Pedals de Foc *non stop* on, els més valents, fan tota la ruta en un sol dia. Hi ha gent prou forta i preparada que la pot fer en un sol dia o en dos com a molt, però, tant de pressa com van i al límit de la resistència, aquests corredors, ja no viatgers, es perden l'essència mateixa de la travessa: el contacte amb l'entorn natural de l'alta muntanya pirinenca, la descoberta d'uns paratges d'una bellesa extraordinària i amagada, i l'acostament a un territori amb una història remota i una cultura i costums força desconeguts per la majoria de nosaltres, i en algun cas en perill de desaparició. És per això que recomanem fer-la ben bé en tres, quatre o cinc jornades. De fet, és amb aquesta idea que hem elaborat aquest llibre.

Volta al Parc d'Aigüestortes en BTT

la carretera, que va permetre que viatgers i turistes de l'època accedissin a aquella vall remota. Això va permetre conèixer i difondre les meravelles que desa aquest impagable territori: les espectaculars muntanyes com el Besiberri o el Comoloforno envoltades de llacs impressionants i, sobretot, el seu romànic, únic al món, i que li va valdre el nomenament de Patrimoni de la Humanitat per la Unesco l'any 2000.

Durant els segles XI i XII, a la Vall de Boí hi va haver una insòlita activitat constructora i artística. Picapedrers, pintors i artesans van bastir, decorar i moblar vuit esglésies i una ermita excepcionals que constitueixen la màxima expressió del romànic com a art nacional de Catalunya. Són Sant Climent i Santa Maria de Taüll, Sant Joan de Boí, Santa Eulàlia d'Erill la Vall, Sant Feliu de Barruera, la Nativitat i Sant Quirc de Durro, Santa Maria de Cardet i l'Assumpció de Coll.

Construïdes sota la influència del romànic llombard, les esglésies de la Vall de Boí són edificis funcionals, d'una o tres naus que s'aixequen amb petits carreus de granit i es cobreixen amb embigats de fusta o voltes de canó. Per sobre de tot, destaquen els campanars: esveltes torres de planta quadrada que complien una funció de comunicació i vigilància del territori. Frisos de dents de serra, bandes llombardes i arquets cecs decoren rítmicament els exteriors dels absis i els campanars.

A l'interior de les esglésies, els conjunts de pintura mural, els davallaments de la creu, les talles i els frontals d'altar omplien els espais d'imatges destinades a revelar els valors espirituals de la societat medieval.

Gran part d'aquestes pintures i imatges es conserven a Barcelona, al Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), on hi van anar empeses per la voluntat de la Mancomunitat primer i de la Generalitat després de conservar-les i mostrar el discurs artístic paral·lel a la creació de la idea de Catalunya. A les esglésies de la vall hi ha còpies d'aquests tresors.

Tot el conjunt arquitectònic es gestiona des del Centre del Romànic de la Vall de Boí. L'obertura al públic de les esglésies, l'edició de material informatiu i les visites guiades que s'ofereixen des del centre són una forma immillorable de conèixer aquest ric patrimoni.

Centre del Romànic de la Vall de Boí

C. del Batalló, 5

25528 Erill la Vall (la Vall de Boí)

Tel. 973 696 715

info@centreromanic.com

Horari: de dilluns a dissabte de 9 h a 14 h i de 17 h a 19 h i diumenge de 10 h a 14 h.

1

REFUGI DE CONANGLES - IRAN

Fitxa tècnica

Comarques: Vall d'Aran i Alta Ribagorça.

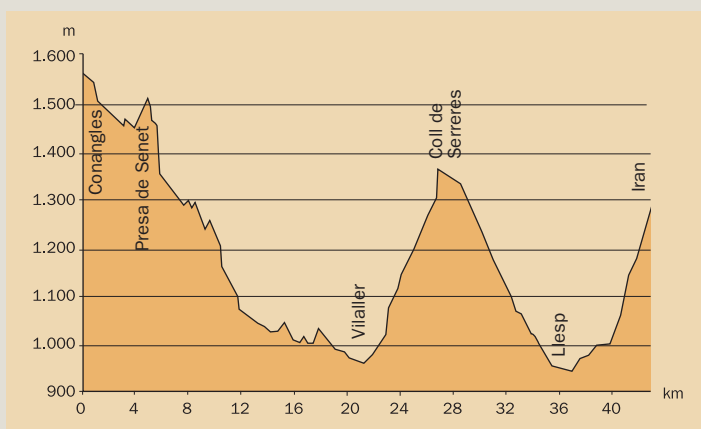
Distància: 41,40 km.

Desnivell de pujada: 950 m.

Desnivell de baixada: 1.150 m.

Durada estimada de l'etapa: 5 - 6 hores.

Colls ascendits: 3.

Un enllaç complicat

La volta perimetral al Parc d'Aigüestortes presenta d'entrada un petit problema de logística, perquè comença a la boca sud del túnel de Vielha i acaba a la mateixa capital de la vall; és a dir, cal trobar la manera de recórrer el trajecte entre l'arribada i la sortida si deixem els vehicles a Vielha o a l'inrevés si els deixem a l'altra banda. Aquest enllaç el podem resoldre de diverses maneres, però cap està exempta de peròs.

- Si aneu uns quants vehicles, el més barat és deixar un cotxe a cada banda del túnel, amb les conseqüents anades i vingudes que això comporta, és clar.

- Si el parc mòbil de la vostra expedició és limitat podeu optar per fer nit a la capital de l'Aran i pactar prèviament un taxi amb remolc que us traslladi a vosaltres i bicis l'endemà al matí a l'altra banda del túnel per començar a pedalar.

- Una altra opció és deixar tota la impedimenta mecànica a la boca sud i, en acabar la travessa, espavilar-se per anar a recuperar els cotxes, tornar a Vielha i carregar-hi les bicis.

- La darrera opció és, en començar o en acabar, fer l'enllaç pedalant. És la solució més barata, però a ningú no li fa cap mena de gràcia pedalar per dins el túnel amb l'evident perill que comporta. Però si, malgrat tot, escolliu fer aquest enllaç pedalant, hi ha dues possibles maneres de recórrer-lo: per la carretera general de Vielha al Túnel o per una pista que s'enfila cap a la Tuca de Betren, més dur (730 m de desnivell) però amb unes vistes damunt la vall que paguen la pena l'esforç.

- Si heu contractat el programa Pedals de Foc no tindreu aquest problema, ja que un taxi us recollirà a l'hotel on us hostatgeu i us deixarà a l'aparcament per a camions que hi ha a la boca sud del túnel de Vielha, d'on surt un bon camí que mena al refugi de Conangles, que veiem al mig del bosc.

El ventijol fresc que a primera hora del matí puja per la vall de la Noguera Ribagorçana encara mig en penombra us estremeix; o potser és l'emoció? Comença l'aventura.

Davallant la Noguera

L'aparcament de camions de la boca sud del nou túnel de Vielha és a 1.560 metres d'alçada. Tothom repassa els darrers detalls de la bicicleta, es fan les primeres fotos, cares alegres, una mica neguitoses per començar potser. Algú diu: som-hi!

Agafem el camí enquitranat que porta al refugi de Conangles, i 200 metres després abandonem l'asfalt. Els primers metres la pista és estreta però bona, i davalla de pressa buscant la llera de la Noguera Ribagorçana. La principal dificultat d'aquests primers 22 quilòmetres, fins al poble de Vilaller, rau precisament en circular tan a prop de la llera del riu. El descens és ràpid, però el camí és un pedregar que, a voltes, es torna francament difícil i pesat de pedalar pel volum dels còdols. A més, així que comença a aixecar-se el dia la calor a baix al riu ofega. Sort que, de tant en tant, hi ha trams de bosc frondós, humit i verd de ribera que refresca els pulmons i fa còmoda la pedalada. Hi ha qui es desinfla amb tant de pedregar. No ens desanitem; som al principi i és normal que no sigui això el que esperàvem d'una ruta d'alta muntanya. Quan no ho veiem clar, baixem de la bici i caminem, ja tindrem temps i quilòmetres per pedalar. Sempre és millor això que no pas exposar-se a que se'ns clavi la roda del davant en un d'aquests còdols i sortim per damunt del manillar fent la típica "granota" amb més ensurt que mal com a resultat. Ho dic per experiència.

Que ningú no es pensi que els tres colls que anunciem a la fitxa tècnica són tres ports de muntanya reals; el primer, per exemple, és la costa que remunta el petit embassament de Senet, a

Volta al Parc d'Aigüestortes en BTT

Embassada de Senet

penes desenes de metres de desnivell per posar les cames a to. Un cop al capdamunt de l'embassament de Senet, la ruta es comença a aclarir, sobretot perquè haurem fet les primeres suades, i res millor que trencar a suar per posar la musculatura en funcionament. Val la pena fotografiar algun dels espectaculars sallents que hi ha al llarg d'aquest tram.

El mal camí a penes dura 15 quilòmetres. Després s'obre i s'aplana conforme la vall també surt del caixó on la situen els contraforts de la serralada. Travessem la carretera nacional (ull viu, que hi ha molt de trànsit), passem a tocar de poblets de la Ribagorça aragonesa, com Aneto, Bono, Vinyal, Forcat o Ginast (val la pena l'esglesiola romànica), de l'interior de les cases dels quals se sent parlar un bell català de la Franja; després d'un darrer tram a peu, un llarg corriol ombrívol i una carretereta local per on pedalarem amb il·lusió renovada en saber que ens acostem a la primera fita del viatge, ens aboquen al santuari de Riupedrós, ja a l'entrada de Vilaller. Aquest poble de la Ribagorça catalana és un bon lloc per fer un beure o esmorzar. A qualsevol dels cafès es poden recuperar forces i preparar-se per enfilar el primer coll de la ruta. Hi ha una plaça amb una terrasseta, allunyada de la sorollosa carretera.

Immediatament després comença l'ascensió al coll de Serres, d'uns 4,5 quilòmetres i amb unes primeres rampes fortes. Vilaller quedarà aviat als nostres peus, i ja no hi haurà cap més lloc on aturar-se a beure fins a Llesp, ja a la Vall de Boí, a l'altra banda del coll. De la Noguera Ribagorçana haurem passat a la Noguera de Tor. El coll de Serres té un desnivell de 350 metres. És una ascensió que sobre el paper no sembla molt difícil, però

la falta de ventilació, alguns revolts força costeruts o potser el fet que sigui el primer coll de la travessa fan que es pugui convertir en una pujada complicada. Raó de més per aturar-se un moment en arribar al capdamunt i contemplar la panoràmica. Un cop a dalt saltem ja de vall i baixem cap a la de Boí en un descens amb un punt de vertiginós. A poc a poc anem descobrint el poble de Llesp al final de la baixada i, a l'altra banda de la vall, els pobles d'Irno i Irgo, que ja albiràvem des del capdamunt del coll de Serreres.

Per camins d'aigua de Boí

Poc abans d'arribar a Llesp ens topem amb una de les imatges que defineix millor la tipologia d'aquest viatge; la columna vertebral i el crani d'un xai enmig d'un camí polsegós il·lustra el que és voltar per les terres altes del Pirineu molt millor que moltes sensacions acumulades a les cames dels ciclistes. La duresa de la vida a la muntanya, la desagradable sorpresa que et pot arribar en qualsevol moment en forma de tempesta, un llamp que cau, el desassossec de trobar-te sol enmig de la muntanya, la petitesa de l'ésser humà enfront la natura, la més absoluta desolació, tot plegat són imatges que em vénen al cap mentre envoltem la troballa. Hi ha un rar silenci en el grup, ningú no gosa a dir res; probablement cap dels viatgers no ens creiem més protegits que aquell pobre anyell víctima de la tempesta i dels carronyaires. El

Sorpresa al mig del camí

Volta al Parc d'Aigüestortes en BTT

curt tram fins a la plaça del poble el fem en silenci i, guiant-nos pel campanar que surt a rebre'ns, busquem la font que hi ha a tocar per omplir les motxilles d'hidratació.

De Llesp a la carretera general de la Val hi ha un pas, la travessem i anem a l'altra banda a buscar un caminol anomenat "de l'aigua", que repta pels vorals de la Noguera de Tor. Tot i que d'entrada sembla que serà un camí divertit i ràpid de fer, al cap de poc ens adonem del nostre error; l'esmentat camí de l'aigua resulta un corriol difícil, amb trams que cal fer a peu, i ombrívol, sí, però sense que hi corri una gota d'aire. Les úniques gotes són les de la suor que ens davallen pels rostres.

El camí, senyalitzat pel consell comarcal, té un quilòmetre aproximat, algunes rampes que ens obliguen a posar peu a terra, un parell d'arrels traïdores que a punt estan de fer-nos saltar de la bici de mala manera, i per fi desemboca a la carretera que s'enfila cap a Iran, que en el basc primitiu que es parlava en aquestes valls significa "poble sota el penyal".

Protegits per Sant Climent

El penyal el veiem ben aviat i, com que ja anem una mica tous, millor pensar en que ja falta poc que no pas mirar com s'enfila la carretera; ara, el poble triga més a veure's, perquè tal i com diu el seu nom, està a recer del roquissar que l'agombola. Això em fa pensar en el cadàver del xai; ell no va tenir qui el protegís, nosaltres, en aquest final d'etapa, sí.

A Iran no hi ha apartaments ni segones residències ni grues sospitoses; deu ser un dels pocs pobles d'aquests verals, per no dir l'únic, que de moment resta il·lès. Això ja dóna ànims renovats, sensació real de viatge per l'alta muntanya. Però els ànims veritables, els que sadollen la gana i el cansament, els ofereix Casa Joanot, un hostel amb tres cambres minúscules però molt ben parades que donen a un pati a tocar d'una esglésiola, una cuina més que notable i una hospitalitat d'aquelles de muntanya i que a la terra baixa ja no es troben a molts llocs. La Victòria porta la cuina, la Natàlia, filla seva, el menjador, i el marit i la resta de fills fan que el cens del poble arribi a sis habitants. Si li ho demaneu us ensenyarà l'església de Sant Climent, on ja només es fa missa un cop a l'any, el dia del sant. El retaule de l'església va ser cremat durant la guerra, i només se'n conserva un petit frontispici en un recó del temple. La talla del sant, dels segles XVII-XVIII, es manté miraculosament al petit temple on les menudes de Casa Joanot encara van fer la comunió. De l'església de Sant Climent hom diu que és més antiga que les del romànic de la pròpia Vall de Boí.

ITINERARI

00,00 km. Refugi de Conangles (1.570 m). Sortiu per la carretera d'accés seguint el GR. Deixeu la carretera per seguir pista a l'esquerra sempre seguint el GR. Més endavant deixeu la pista principal i seguiu el GR. Després d'una tanca agafeu un corriol a l'esquerra que travessa un prat seguint el GR. Travesseu el barranc per un pont de formigó seguint sempre el GR al costat del riu; ull! de vegades l'aigua envaeix el camí. Travesseu un torrent i agafeu una pista pedregosa que puja. Seguiu la pista en pujada (1.456 m), deixant el GR que marxa a la dreta.

05,00 km. La pujada acaba en una antena (1.512 m) i comenceu a baixar fins que, després de passar una cadena, desemboqueu en una pista enquitranada que heu de seguir a l'esquerra i en descens.

07,10 km. Deixeu la pista enquitranada just abans d'una caseta (1.321 m) i agafeu un camí que s'enfila poc marcat fins que sortiu a una nova pista enquitranada. La seguiu a l'esquerra, tot deixant un pont a la dreta. 200 metres després creueu un torrent i agafeu immediatament una pista que surt a la dreta en baixada.

09,75 km. Travesseu el llit pedregós d'un torrent i després seguiu la pista principal a la dreta en baixada.

10,50 km. Forta baixada pedregosa i molt esllavissada. A l'esquerra hi ha un salt d'aigua espectacular.

11,75 km. Després de travessar un torrent, heu d'anar a buscar un camí que us indica la línia d'alta tensió (1.082 m). Pedregar.

13,10 km. S'acaba el pedregar i desemboqueu en un camí que agafareu a l'esquerra. Seguiu sempre la pista principal.

15,00 km. Deixeu un pont a mà dreta i continueu pel camí en direcció a l'Artiga. 350 metres després deixeu la pista principal que puja i seguiu pel camí que surt a la dreta. Més endavant hi ha una altra bifurcació; seguiu la pista pedregosa de la dreta.

16,00 km. Deixeu el camí i tombeu a l'esquerra enmig d'uns matolls per entrar en un prat que heu de travessar. 200 metres més endavant, a l'altre extrem del prat, desemboqueu en un camí que seguiu a la dreta durant 150 metres fins a un pont que heu de passar. Desemboqueu a la carretera **N-230** i agafeu-la a l'esquerra (1.022 m). Després d'una central

